

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VI./2022
Senát IV

Nález:

spisová značka	II. ÚS 482/2021
populárny názov	Naliehavý právny záujem
sudca spravodajca	Ivan Fiačan
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	01.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu súdy skúmajú to, či žalobca určovací rozsudok skutočne potrebuje a či tento určovací rozsudok je spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty žalobcu. Účelom naliehavého právneho záujmu je pripustiť vecné prejednanie len takých určovacích žalôb, ktoré majú pre žalobcov význam, čím sa sleduje to, aby bola súdna ochrana poskytovaná rozumne. Z odôvodnenia rozhodnutia, ktorým bola zamietnutá určovacia žaloba z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu, musí vyplývať, ktorý iný spôsob súdnej ochrany súd uprednostňuje pred určovacou žalobou a z akého dôvodu. Inak je neprejednanie určovacej žaloby nedostatočne odôvodnené.
skutkový stav a základné fakty	Medzi sťažovateľkou ako kupujúcou a predávajúcou bola uzatvorená kúpna zmluva, ktorej predmetom bol spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti. Sťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti voči ako žalovanej v 1. rade, pretože táto bola v čase podania žaloby evidovaná ako vlastníčka nehnuteľnosti. Svoj návrh odôvodnila tým, že žalovaná po podaní návrhu na vklad do katastra nehnuteľností bezdôvodne odstúpila od kúpnej zmluvy. Na základe protestu prokurátora bol vklad vlastníckeho práva v prospech sťažovateľky zrušený z dôvodu, že nebolo uplatnené predkupné právo štátu, a obnovilo sa vlastnícke právo žalovanej. Následne žalovaná predala nehnuteľnosť spoločnosti MH Invest, s. r. o., a žalovanej bola vyplatená kúpna cena. Spoločnosť MH Invest, s. r. o., následne previedla nehnuteľnosť na spoločnosť MH Invest II, s. r. o. Po tomto prevode bola nehnuteľnosť vyvlastnená rozhodnutím Okresného úradu Nitra, odboru výstavby a bytovej politiky z 18. augusta 2016 (ďalej len „rozhodnutie o vyvlastnení“) z dôvodu vybudovania strategického parku, a to v prospech spoločnosti MH Invest, s. r. o. Vzhľadom na prebiehajúce súdne konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti boli finančné prostriedky za vyvlastnenie zložené do súdnej úschovy podľa § 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vyvlastnení“). Rozhodnutie o vyvlastnení bolo potvrdené rozhodnutím

	<p>Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odboru štátnej stavebnej správy z 10. októbra 2016.</p> <p>V dôsledku týchto skutočností sťažovateľka ešte pred prvým pojednávaním vo veci podala návrh na zmenu žaloby a domáhala sa určenia, že bola vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti ku dňu jej vyvlastnenia. Svoj naliehavý právny záujem odôvodnila tým, že na základe vyhovenia jej žalobe by mala nárok na vyplatenie sumy za predmetnú nehnuteľnosť, ktorú spoločnosť MH Invest, s. r. o., v prospech ktorej bola nehnuteľnosť vyvlastnená, zložila do súdnej úschovy na základe rozhodnutia o vyvlastnení.</p> <p>Po prejednaní zmenenej žaloby sťažovateľky okresný súd žalobu rozsudkom z 13. septembra 2018 zamietol. Nosným dôvodom rozhodnutia okresného súdu bolo to, že sťažovateľka nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd rozsudkom zo 7. marca 2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Krajský súd sa stotožnil s názorom, že na určení nie je naliehavý právny záujem.</p> <p>Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol. Vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu poukázal na R 2/2016 a uviedol, že nie je dôvod na uplatnenie druhej vety tohto stanoviska, podľa ktorej „výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“ (bod 16.1 napadnutého uznesenia). Vo vzťahu k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu uviedol, že toto nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Vo vzťahu k namietanej právnej otázke, resp. právnym otázkam, dovolací súd uviedol, že nejde o otázky, od ktorých záviselo napadnuté rozhodnutie. Pripustil síce, že od posúdenia naliehavého právneho záujmu záviselo rozhodnutie vo veci samej, ale toto posúdenie záviselo od posúdenia viacerých podstatných okolností vyplývajúcich zo skutkového stavu veci.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstata sporu sťažovateľky v dovolacom konaní je zrozumiteľná. Namieta jednak nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu [§ 420 písm. f) CSP], ako aj nesprávne právne posúdenie naliehavého právneho záujmu a vecnej legitímácie [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] odvolacím súdom.</p> <p>K nedostatočnému odôvodneniu:</p> <p>Záver najvyššieho súdu k dovolacej námietke zmätočnosti rozhodnutia krajského súdu vyznievajú pomerne zmätočne. Úvahy najvyššieho súdu sú ale potom nekonzistentné v tom, že pokiaľ raz uzavrie, že odôvodnenie (ako súčasť meritórneho rozhodovania) nemožno subsumovať pod pojem 8 procesný postup, tento záver nedáva podklad pre akúkoľvek úvahu, či odôvodnenie vôbec spadá pod kritériá v druhej vete stanoviska č. R 2/2016. Na druhej strane, pokiaľ sa odvoláva na stanovisko, z ktorého vyplýva, že nedostatočné odôvodnenie môže v určitých situáciách naplniť predpoklady pre túto vadu zmätočnosti, implicitne z toho vyplýva, že pod pojem „procesný postup“ možno subsumovať aj odôvodnenie rozhodnutia.</p> <p>Najvyšší súd v kontexte posudzovania nedostatočného odôvodnenia odkazuje na „znaky relevantné aj podľa judikatúry ESLP“, pričom následne poukazuje na tieto príklady: ak i) rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, ii) keď sa vyskytli vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém (s odkazom na Sutaznik proti Rusku z r. 2009) a iii) ak došlo k vade tak závažnej, že mala za následok justičný omyl (s odkazom na Ryabikh proti Rusku z r. 2003).</p> <p>Vo vzťahu k bodu i) možno uviesť, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nejde o jediný prípad, keď možno považovať rozhodnutie za nedostatočne odôvodnené. Ak by malo ísť len o situáciu, že rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, išlo by o veľmi prísny a zužujúci výklad. Podľa judikatúry ESLP súd musí v rozhodnutí uviesť</p>

dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené (Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. 1. 1999, § 26). Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci (Ruiz Torija v. Španielsko, § 29, Van de Hurk v. Holandsko, § 61, Hiro Balani v. Španielsko, § 27, Higgins v. Francúzsko, § 42). Judikatúra EŠLP pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis v. Grécko, Higgins v. Francúzsko). Ide teda o oveľa širšiu škálu nedostatkov odôvodnenia, pričom ak chce opravný súd uzavrieť, že odôvodnenie je dostatočné, mal by na argumenty súdu poukázať a vysvetliť ich súvis s konečným rozhodnutím, keďže odôvodnenie súdu nižšej inštancie podávateľa opravného prostriedku nepresvedčilo.

Vo vzťahu k bodom ii) a iii) treba uviesť, že prímer s citovanými rozhodnutiami EŠLP (Sutazhnik a Ryabykh) nie je úplne namieste. Tieto rozhodnutia sa vo svojej podstate netýkajú kontextu odôvodňovania súdnych rozhodnutí, ale sa venujú otázkam prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov podaných nie na podnet strany, ale na podnet štátnej entity a v neprimeranej lehote. Nejde o rozhodnutia, ktoré sú zásadné v kontexte posudzovania odôvodňovania súdnych rozhodnutí.

Ďalej treba dodať, že najvyšší súd sa pri posudzovaní dostatočnosti odôvodnenia rozsudku krajského súdu nevysporiadal s inými rozhodnutiami najvyššieho súdu (napr. 5 Cdo 57/2019, 2 Cdo 100/2018, 4 Cdo 3/2019, 4Cdo/125/2019, 4 Cdo/120/2019, 1 Obdo/7/2018), ktoré nezužujú pojem procesný postup len na proces pred vydaním meritórneho rozhodnutia a podľa ktorých je „súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov žalobcu, prednesené na súde prvej inštancie i v podanom odvolaní (§ 387 ods. 3 C.s.p.)“. Podľa týchto rozhodnutí „nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť i dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.“.

Tiež je potrebné uviesť, že stanovisko č. R 2/2016 riešilo konkurenciu medzi dvomi dovolacími dôvodmi v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku („OSP“), a to, či je nedostatočné odôvodnenie vadou zmätočnosti a je teda dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP a prípustnosť dovolania z tohto dôvodu je daná proti „každému“ rozhodnutiu (§ 237 OSP), alebo či ide o druhý dovolací dôvod, a teda „len“ o inú vadu podľa § 421 ods. 1 písm. b) OSP, kde je prípustnosť „obmedzená“ podmienkami podľa § 238 a § 239 OSP. Tento konflikt však v súčasnej právnej úprave už nerezonuje, keďže CSP už nepozná „inú vadu konania“ ako dovolací dôvod. Súčasná právna úprava v § 420 písm. f) CSP upravuje tento dôvod zmätočnosti inak a posun v jeho vnímaní už naznačil ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 559/2018 z 13. marca 2020 a č. k. IV. ÚS 314/2020 z 1. júla 2020, ktorý bol publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 69/2020.

Ústavný súd preto vo vzťahu k tejto sťažnostnej námietke uzatvára, že postup právneho posudzovania prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a jeho popísanie v odôvodnení je protirečivý a nedostatočný, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

K nesprávnemu právnemu posúdeniu naliehavého právneho záujmu:

Pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu súdy skúmajú to, či žalobca určovací rozsudok skutočne potrebuje a či tento určovací rozsudok je spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty žalobcu. Účelom naliehavého právneho záujmu je pripustiť vecné prejednanie len takých určovacích žalôb, ktoré majú pre žalobcov význam, čím sa sleduje to, aby bola súdna ochrana poskytovaná

	<p>rozumne. Naliehavý právny záujem sťažovateľka odôvodňovala tým, že až určovací rozsudok môže vyjasniť vlastníctvo vyvlastňovaného pozemku ku dňu vyvlastnenia, a teda aj osobu oprávnenú na prevzatie náhrady za vyvlastnenie z úschovy súdu, ktorá bola do úschovy zložená práve z dôvodu sporu o tom, kto je veriteľom. Skúmanie naliehavého právneho záujmu je otázka právna. Súdny teda riešili otázku podradenia nesporného skutkového stavu pod určité právne normy. Pri právnom posudzovaní sa zaoberali právnou otázkou, či môže vydaný rozsudok odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľky. Okresný a krajský súd medzi stranami nesporné skutočnosti uzavreli tak, že naliehavý právny záujem daný nie je. Podstatou dovolania sťažovateľky bol nesúhlas s týmto právnym posúdením, ako aj to, že tieto rozhodnutia dostatočne jasne a presvedčivo neuviedli, ako súdy dospeli k záveru, že naliehavý právny záujem daný nie je.</p> <p>Najvyšší súd s právnymi otázkami sťažovateľky vyrovnal tak, že síce uznal, že v prejednávanej veci bola zásadnou otázkou existencie naliehavého právneho záujmu, uviedol ale, že jej právne posúdenie odvolacím súdom záviselo od posúdenia viacerých podstatných okolností vyplývajúcich zo skutkového stavu.</p> <p>Takáto interpretácia prípustnosti dovolania je formalistická a nesprávna. Hoci sa sťažovateľka domáhala preskúmania právneho posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu vo vzťahu k nespornému skutkovému stavu, najvyšší súd preskúmanie tohto právneho posúdenia sťažovateľke neposkytol. Nie je zrejmé a najvyšší súd to nijako neodôvodnil, čo má na mysli tým, ak uvádza, že namietané právne posúdenie by mohlo byť predmetom dovolania len vtedy, ak by výsledok vyriešenia týchto otázok predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bolo rozhodnuté v jej neprospech. Najvyšší súd pritom neuviedol, aké ďalšie okolnosti majú samy osebe za následok to, že súdy sa vecou samou nemusia zaoberať.</p> <p>Sťažovateľka formulovala jasné právne otázky, ktoré sa týkajú skúmania a vyhodnotenia naliehavého právneho záujmu v prejednávanej veci, a to i) posúdenie naliehavého právneho záujmu za situácie, ak je v katastri poznámka o prebiehajúcom konaní, teda záväznosti rozhodnutia v tomto konaní aj na MH Invest, s. r. o., a MH Invest II, s. r. o., aplikáciou § 228 ods. 2 CSP, a ii) či naliehavý právny záujem (ne)nahrádza pasívnu vecnú legitimáciu, ak existuje naliehavý právny záujem proti označenému žalovanému. Ani najvyšší súd nespochybňuje fakt, že od vyriešenia tejto otázky, resp. týchto otázok, záviselo rozhodnutie vo veci samej. Najvyšší súd má v rozhodnutí dať odpovede na tieto otázky.</p> <p>Sťažovateľka jasne deklarovala, že dôvod, pre ktorý sa domáha určenia svojho vlastníckeho práva ku dňu vyvlastnenia, je ten, že na základe určovacieho rozsudku v jej prospech jej môže súd z úschovy vydať náhradu za vyvlastnenie. Argument odvolacieho súdu, že sťažovateľka nesleduje zosúladenie zápisu vo verejnom registri so skutočným stavom, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou o plnenie, nie je dostatočne odôvodnený, pokiaľ súd neuvedie, o akú žalobu o plnenie má ísť. Z odôvodnenia musí totiž vyplývať, ktorý iný spôsob súdnej ochrany súd uprednostňuje pred určovacou žalobou a z akého dôvodu. Inak je neprejednanie určovacej žaloby nedostatočne odôvodnené.</p> <p>Je pravdou, že otázka naliehavého právneho záujmu, teda potreba určovacieho rozsudku, sa skúma vo vzťahu k aktuálnemu právnemu stavu, resp. k aktuálnej právnej neistote, čo však nebráni ani minulému určeniu, pokiaľ má toto minulé určenie význam aj pre súčasné právne vzťahy.</p> <p>Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru</p>	

ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dovolanie-prípustnosť naliehavý právny záujem dovolanie-dovolacie dôvody

spisová značka	II. ÚS 551/2021
populárny názov	Skutková v. právna otázka v konaní o dovolaní
sudca spravodajca	Ivan Fiačan
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	01.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Skutková otázka súvisí so zisťovaním skutkového stavu a súvisí s ustálením toho, čo sa stalo. Na druhej strane, úvahy súdu o tom, ako zistený skutkový stav právne posúdiť, aký právny záver zo skutkového stavu možno vyvodíť a pod akú normu ho podradiť, je právnym posúdením a otázky s tým súvisiace sú právne otázky.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka bola v postavení žalovanej v konaní, v ktorom okresný súd rozsudkom okrem iného rozhodol, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva z 11. júna 2008 uzatvorená medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovanou (sťažovateľkou) ako veriteľom je neplatná. Súd prvej inštancie odôvodnil neplatnosť zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva tým, že v zmluve o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva absentuje dojednanie, že v prípade, ak dlžník riadne a včas povinnosť nesplní, dlžníkovi po speňažení majetku má byť zaistené vydanie tzv. hyperochy, teda peňažnej čiastky, ktorá ostane po uhradení dlhu, a príp. ďalších nákladov spojených so speňažením. Absencia takéhoto dojednania ako náležitosti zmluvy robí právny úkon neplatným.</p> <p>Krajský súd v Prešove ako súd odvolací rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Stotožnil sa s argumentáciou súdu prvej inštancie a uviedol, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva, ktorá neobsahuje dojednanie o tom, ako sa zmluvné strany vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku riadne a včas neuhradí, je absolútne neplatná.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila ustanoveniami § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dovolací súd dovolanie napadnutým uznesením odmietol. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že napadnutý rozsudok je dostatočne odôvodnený a že skutočnosť, že súdy neskúmali naliehavý právny záujem, mala sťažovateľka namietat ako nesprávne právne posúdenie, teda nie podľa § 420 CSP. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP dovolací súd konštatoval, že sťažovateľka nevymedzila dovolaciu otázku požadovaným spôsobom.</p>
z odôvodnenia	Podstata sporu sťažovateľky v dovolacom konaní je zrozumiteľná. Skutkový stav nebol medzi stranami sporný. Obsah zmluvy o zabezpečovacom prevode práva bol jasný. Medzi stranami bolo sporné, či možno tento skutkový stav, teda zmluvu o zabezpečovacom prevode práva s určitým obsahom, vyhodnotiť tak, že ide o platnú zmluvu. Súdy teda riešili otázku podradenia nesporného skutkového stavu pod určité právne normy. Pri právnom posudzovaní sa súdy zaoberali právnou otázkou, či absencia dojednania o tom, ako sa zmluvné strany vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku riadne a včas nesplní, má za následok neplatnosť zmluvy. Okresný a krajský súd medzi

stranami nesporné skutočnosti uzavreli tak, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva je neplatná. Podstatou dovolania sťažovateľky bol nesúhlas s týmto právnym posúdením.

Najvyšší súd tvrdí, že sťažovateľka tým, že nesúhlasí so záverom o neplatnosti zmluvy, namieta vlastne nesprávnosť skutkových tvrdení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom, na základe čoho však nemožno vyvodiť prípustnosť dovolania podľa § 421. Pritom vôbec neodôvodnil, z akého dôvodu považoval dovoláciu otázku za skutkovú a aké kritériá pri tejto úvahe vyhodnocoval.

Takáto interpretácia prípustnosti dovolania je formalistická a nesprávna. Hoci sa sťažovateľka domáhala preskúmania právneho hodnotenia nesporného skutkového stavu, najvyšší súd právnou interpretáciu nesporného skutkového stavu označil ako skutkovú otázku, čím odbočil od podstaty dovolania. Skutková otázka súvisí so zisťovaním skutkového stavu a súvisí s ustálením toho, čo sa stalo. Na druhej strane, úvahy súdu o tom, ako zistený skutkový stav právne posúdiť, aký právny záver zo skutkového stavu možno vyvodiť a pod akú normu ho podradiť, je právnym posúdením a otázky s tým súvisiace sú právne otázky. Sťažovateľka a ani žalobcovia nespochybňovali závery o tom, čo je v zmluve uvedené, resp. čo v nej uvedené nie je, ale spochybňovali záver, aké právne následky tento, medzi stranami nesporný skutkový stav, vyvolal. K tomu treba uviesť, že základné právne otázky, ktoré v civilných sporoch vznikajú, súvisia s podriadením skutkového stavu pod normu hmotného práva, ktorá s určitou skutočnosťou spája 6 právny následok. Krajský súd sformuloval jasný a pre vec rozhodujúci právny názor, s ktorým sťažovateľka nesúhlasila a v dovolaní ho namietala.

Sťažovateľka žiadnym spôsobom nespochybňovala, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva objektívne neobsahovala konkrétne dojednanie o tom, ako sa zmluvné strany vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku riadne a včas neuhradí. Sťažovateľka namietala to, ako súdy na tento nesporný skutkový stav aplikovali rozhodné normy, ako aj výsledok tejto aplikácie, konkrétne, že absencia takéhoto dojednania zakladá neplatnosť predmetnej zmluvy. Záver o platnosti alebo neplatnosti zmluvy však súd môže urobiť len na základe aplikácie práva, kde rieši rôzne právne otázky, najmä či ide o náležitosť zmluvy a či zákon jej nedostatok sankcionuje neplatnosťou, či spôsob vysporiadania pre prípad, že dlžník dlh neuhradí, nevyplýva z iného dojednania v zmluve, v tomto prípade z dojednania o spôsobe speňaženia veci prostredníctvom dobrovoľnej dražby podľa zákona o dobrovoľných dražbách, alebo či pre prípad absencie takéhoto dojednania nevyplýva spôsob vysporiadania zo zákona. Tieto úvahy však nie sú úvahy skutkové ani nesúvisia s hodnotením dôkazov a ich výsledok nesmeruje k záveru o tom, aký je skutkový stav (v tomto prípade, čo je obsah zmluvy). Úvahy o uvedených otázkach sú úvahy právne. Dovolateľ teda v dovolaní nastolil právnú otázku, ktorá bola jasne formulovaná. Takisto treba povedať, že išlo o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej. Súd totiž o neplatnosti tejto zmluvy rozhodol výslovne vo výroku rozsudku. Tým, že túto otázku najvyšší súd označil za otázku skutkovú a nesúvisiacu s vecou, nesprávne aplikoval § 421 ods. 1 CSP a dospel k tomu, že dovolanie sťažovateľky nie je prípustné.

Súdna ochrana nebola sťažovateľke najvyšším súdom poskytnutá v zákonom – Civilným sporovým poriadkom predpokladanej kvalite, čo viedlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahovo zhodného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Rozhodnutia, na ktoré poukázal najvyšší súd, sa týkali posudzovania platnosti zmlúv o zabezpečovacom prevode práva, ktoré boli uzatvorené za účinnosti Občianskeho zákonníka do 31. decembra 2007, a teda išlo o mimoriadne stručnú právnú úpravu v § 553 ods. 1 a 2 nasledujúceho znenia: (1) Splnenie záväzku sa môže zabezpečiť prevodom práva dlžníka v prospech veriteľa (zabezpečovací prevod práva). (2) Zmluva o zabezpečovacom prevode práva sa musí uzavrieť písomne. S účinnosťou od 1. januára 2008 je zabezpečovací prevod práva upravený v šiestich paragrafoch (§ 553 – § 553e), ktoré okrem iného upravujú v

	<p>§ 553a ods. 2 aj náležitosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva a v § 553c postup, ak zabezpečený záväzok nie je riadne a včas splnený a konkrétne v § 553c ods. 5 povinnosť veriteľa vydať osobe, ktorá zabezpečenia poskytla, hyperochu, teda tú časť výťažku, ktorá po odpočítaní nákladov v súvislosti s výkonom zabezpečovacieho prevodu práva prevyšuje zabezpečenú pohľadávku. Rozhodnutia označené najvyšším súdom nie sú teda v tomto kontexte relevantné.</p> <p>Najvyšší súd určite môže na dovolaními položenú otázku odpovedať podľa § 447 písm. c) CSP i odmietnutím dovolania pre jeho neprípustnosť podľa § 421 ods. 1 CSP. V takomto prípade však odpoveď musí byť vyjadrená jasným odkazom na rozhodnutia, ktoré nastolenú otázku riešia tak, že ich možno považovať za ustálenú rozhodovacia prax, od ktorej sa odvolací súd neodklonil (III. ÚS 72/2021). Najvyšší súd však musí citlivo vyhodnocovať analógiu v skutkovom stave týchto rozhodnutí a prejednávanej veci, a to vrátane posudzovania relevantnej právnej úpravy. Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. Od najvyššieho súdu sa očakáva citlivý a dôsledný prístup pri zvažovaní, či určité jeho skoršie rozhodnutia nielen z formálneho hľadiska, ale aj reálne dávajú odpoveď na dovolateľom nastolenú právnu otázku.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie dovolanie-prípustnosť

spisová značka	IV. ÚS 62/2022
populárny názov	Právne posúdenie
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.05.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Právne posúdenie veci musí korešpondovať so zisteným skutkovým stavom, ktorý je nepochybne v konkrétnej veci vždy individuálny. Aplikácia právnej normy na skutkový stav a jej interpretácia môže jedine v individuálnom prípade vyvolať situáciu, že dovolateľ považuje právne posúdenie veci za nesprávne a zároveň právna otázka rozhodujúca pre rozhodnutie súdu nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte riešená.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ je stranou v procesnom postavení žalobcu v konaní o určenie neplatnosti rozhodnutia jediného spoločníka pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia proti žalovanému. Namietaná bola neplatnosť rozhodnutia jediného spoločníka žalovaného pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia spoločnosti z 22. marca 2016, ktorým bol daný súhlas s prevodom 100 % obchodného podielu sťažovateľa na konkrétnu tretiu osobu. Zároveň bol týmto rozhodnutím sťažovateľ odvolaný z funkcie konateľa spoločnosti a do funkcie konateľa bola vymenovaná tá istá tretia osoba (ďalej len "nový konateľ"). Nový konateľ konal na základe plnej moci sťažovateľa ako splnomocnenec, previedol obchodný podiel sťažovateľa na seba a zároveň sa namiesto sťažovateľa ustanovil za konateľa spoločnosti. Podľa sťažovateľa v danom prípade išlo o konflikt záujmov medzi zástupcom a

	<p>zastúpeným, na ktorý je potrebné aplikovať § 22 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Samotný zástupca, ktorý v mene žalobcu rozhodnutie prijal, je aj tretou stranou, v ktorej prospech bolo napadnuté rozhodnutie jediného spoločníka prijaté. Napadnuté rozhodnutie urobil zástupca na základe plnej moci v mene sťažovateľa sám vo svoj vlastný prospech, pričom Občiansky zákonník výslovne ustanovuje, že iného zastupovať nemôže ten, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami zastúpeného.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 20. marca 2019 žalobu o neplatnosť rozhodnutia jediného spoločníka žalovaného pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia spoločnosti zamietol. Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, pretože neuviedol, v čom konkrétne mal konflikt záujmov medzi zastúpeným a zástupcom spočívať, a tento konflikt záujmov sťažovateľ nepreukázal.</p> <p>Krajský súd rozsudkom z 19. novembra 2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Podľa názoru krajského súdu z udeleného splnomocnenia vyplýva, že sťažovateľ bez obmedzenia umožnil naplniť a realizovať vôľu sťažovateľa a jeho záujmy, čo má vylučovať konflikt záujmov, resp. rozpor so záujmami sťažovateľa, a napadnuté rozhodnutie jediného spoločníka nie je v rozpore s udeleným splnomocnením. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa zamietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že sťažovateľ vyvodil prípustnosť svojho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ústavný súd z dovolania sťažovateľa zistil, že sťažovateľ uplatnil dovolanie nielen podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ale aj podľa § 420 písm. f) CSP.</p> <p>Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu tiež vyplýva, že sťažovateľ odôvodnil svoje dovolanie aj podľa § 420 písm. f) CSP tým, že súdy nižších inštancií sa arbitrárnym spôsobom vysporiadali s tým, či v danom prípade došlo ku konaniu v konflikte záujmov medzi sťažovateľom ako zastúpeným a zástupcom. Súdy oboch inštancií sa obmedzili len na konštatovanie platnosti udeleného plnomocenstva, resp. konštatovanie toho, že zástupca nemohol konať v rozpore so záujmami zastúpeného, keďže mu sťažovateľ ako zastúpený udelil plnomocenstvo bez obmedzenia, čo sa týka spôsobu rozhodovania.</p> <p>Najvyšší súd sa zaoberal len prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, avšak na sťažovateľom namietanú prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nereagoval.</p> <p>Vyhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom súdnom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu však nemožno odňať právomoc kasačného zásahu do tohto hodnotenia vtedy, keď je v rozpore so zákonným príkazom vyjadreným v § 191 CSP v miere spôsobilej 8 postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti. Uvedené zákonné ustanovenie upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor na ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Práve prípadná svojvoľnosť v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvoľnosť konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivostnej kvality a objektivity súdneho rozhodovania. V opačnom prípade by sa právomoc ústavného súdu odôvodnená požiadavkou ochrany základných práv a slobôd uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy stala neúčinnou (m. m. I. ÚS 211/2012, III. ÚS 90/2015, ZNaU 39/2015).</p> <p>Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutia najvyššieho súdu,</p>

podľa ktorých „Dovolací súd má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.“ (z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 105/2019, rovnako aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 54/2019, porov. IV. ÚS 198/2020).

Vo vyjadrení najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti sa uvádza argumentácia, že sťažovateľ napadol len neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia (rozhodnutie jediného spoločníka vykonávajúceho pôsobnosť valného zhromaždenia spoločnosti), ale nenapadol neplatnosť prevodu obchodného podielu ako následok rozhodnutia valného zhromaždenia. Ústavný súd ale poznamenáva, že táto argumentácia najvyššieho súdu sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nenachádza.

V súhrne ústavný súd konštatuje, že takéto odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu nemôže učiniť zadosť požiadavke riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia v súlade s právom na spravodlivý proces.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ argumentoval tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Kľúčovou právnou otázkou bolo to, či rozhodnutie jediného spoločníka obchodnej spoločnosti urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia spoločnosti je neplatné v prípade, ak je urobené na základe udelennej plnej moci, keď 9 samotný zástupca, ktorý prijal rozhodnutie v mene sťažovateľa, je aj tretou stranou, v ktorej prospech boli rozhodnutia prijaté (kolízia záujmov medzi zástupcom a zastúpeným). Najvyšší súd skonštatoval, že právna úprava Obchodného zákonníka na danú situáciu nedopadá a aplikácia § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka by prichádzala do úvahy iba vtedy, ak by išlo o posúdenie neplatnosti právneho úkonu, ktorým však rozhodnutie valného zhromaždenia nie je (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/22/1998). Z tohto dôvodu podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľ nedôvodne vyčítal nesprávne právne posúdenie veci. Najvyšší súd v tejto súvislosti ďalej uviedol, že sťažovateľom rozvinuté otázky smerujúce k preskúmaniu platnosti konkrétnej udelennej plnej moci a následnej neplatnosti konkrétneho rozhodnutia valného zhromaždenia, prípadne ku skúmaniu kauzy prevodu obchodného podielu sú úzko viazané na skutkový stav prejednávaného sporu a keďže skutkovým zistením je dovolací súd viazaný, v dovolacom konaní je vylúčené preskúmanie jeho správnosti a nesprávnosti.

Najvyšší súd sa pri položenej otázke, či rozhodnutie jediného spoločníka obchodnej spoločnosti urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia spoločnosti je neplatné v prípade, ak je urobené na základe udelennej plnej moci, keď samotný zástupca, ktorý prijal rozhodnutie v mene sťažovateľa, je aj tretou stranou, v ktorej prospech boli rozhodnutia prijaté, mal zaoberať aj otázkou, či neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia je možné vysloviť len pre rozpor s Obchodným zákonníkom alebo aj pre rozpor s iným zákonom, ako to sťažovateľ namietol.

Najvyšší súd sa v posudzovanej veci podstatnými námietkami sťažovateľa dôsledne nezaoberal, len odkazoval na svoje rozhodnutia, z ktorých vyplývalo, že v prípade rozhodovania o neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti je potrebné aplikovať výlučne ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže uznesenie valného zhromaždenia nie je právnym úkonom. Tieto svoje závery vo vzťahu k posúdeniu špecifickej situácie konania jediného spoločníka (hoci aj splnomocneného) vykonávajúceho pôsobnosť valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným najvyšší súd napriek zreteľne položenej

	otázke bližšie neobjasnil. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu je paušalizované a nedalo náležité odpovede na podstatné námietky sťažovateľa, takže ním bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	plnomocenstvo, splnomocnenie-udelenie právny úkon-neplatnosť absolútna

spisová značka	IV. ÚS 156/2022
populárny názov	Posudzovanie dovolacích námietok
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.05.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Najvyšší súd konaní o dovolaní sám dôkazy nehodnotí, avšak posúdi, či sa s kritickou otázkou prijateľne (udržateľne) vysporiadal súd, ktorého rozhodnutie dovolací súd preskúmava (čo si z hľadiska dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyžaduje prvotné posúdenie podľa odseku 4 tohto ustanovenia). Pri posudzovaní dovolacích námietok je potrebné vychádzať z ich obsahového vyjadrenia, a nie ich zákonného označenia/subsumovania pod ten-ktorý dovolací dôvod, ktorý označil dovolateľ.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia boli rozsudkom okresného súdu z 2. augusta 2016 uznaní vinnými spolu so spoluobžalovanou z prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky organizovanou skupinou, z prečinu poškodzovania cudzích práv organizovanou skupinou; z obzvlášť závažného zločinu podvodu spáchaného v štádiu pokusu organizovanou skupinou a ďalších trestných činov podľa Trestného zákona, bližšie im uložené tresty. Krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil rozsudok okresného súdu z 2. augusta 2016 len v časti týkajúcej sa obžalovanej a len v časti týkajúcej sa jej trestu, keď obžalovanej uložil púhrnný trest odňatia slobody vo výmere siedmich rokov a v časti týkajúcej sa sťažovateľov a ich odvolania podľa § 319 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolania sťažovateľov podané proti napadnutému rozsudku krajského súdu z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Argumentácia sťažovateľov v podanom dovolaní bola procesne označená ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, a to vo vzťahu k právnej kvalifikácii skutku aj ako obzvlášť závažného zločinu podvodu spáchaného v

	štádiu pokusu organizovanou skupinou.
z odôvodnenia	<p>Dovolanie podali sťažovatelia z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda z dôvodu, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. V rámci tohto dovolacieho dôvodu sťažovatelia predložili najvyššiemu súdu dve kategórie námietok. Prvá časť námietok bola koncentrovaná na otázku právnej kvalifikácie ich konania/skutku kladeného im za vinu aj ako obzvlášť závažného zločinu podvodu spáchaného v štádiu pokusu organizovanou skupinou. Druhá časť námietok sťažovateľov sa týkala dôveryhodnosti výpovede oproti výhodám, ktoré za spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní užíval svedok, navyše za situácie, ak bol tento svedok v ich trestnej veci považovaný za vierohodného, pričom v inej trestnej veci označenej sťažovateľmi bol považovaný za nevierohodného.</p> <p>V prvej rovine ústavný súd vníma argumentáciu najvyššieho súdu ako vzájomne si protirečiacu, keď na strane jednej tvrdí, že posudzoval námietky sťažovateľov z hľadiska ich obsahu, nie podľa toho, ako ich sťažovatelia subsumovali pod príslušný dovolací dôvod, ale na strane druhej sa v napadnutom uznesení zaoberá len nimi označeným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia), v rámci ktorého odpovedá na sťažovateľmi nastolenú polemiku nemožnosti právnej kvalifikácie ich konania aj ako obzvlášť závažného zločinu podvodu spáchaného v štádiu pokusu. Právnu argumentáciu najvyššieho súdu na posúdenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ústavný súd v tomto náleze hodnotiť nebude, pretože mu v tom bráni ústavný princíp sabaobmedzenia a ústavnej zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011, IV. ÚS 279/2018), keďže vecou sa bude najvyšší súd ako dovolací súd opätovne zaoberať.</p> <p>Argumentácia sťažovateľov týkajúca sa posúdenia dôveryhodnosti výpovede oproti výhodám spolupracujúceho svedka (s ktorou sa najvyšší súd nezaoberal vôbec, teda ani jej eventuálnym vylúčením z dovolacieho prieskumu) má pritom obsahový potenciál naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako o tom svedčí aj judikatúra ústavného súdu z ostatného obdobia (IV. ÚS 546/2020, IV. ÚS 171/2021, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021), ako aj (z hľadiska riešenej problematiky) EŠLP (Adamčo proti Slovenskej republike z 12. 11. 2019, číslo sťažnosti 45084/14).</p> <p>V druhej bezprostredne sa prelínajúcej rovine teda ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd nedal na uvedenú otázku, resp. argumentačne sťažovateľmi nastolenú polemiku o dôveryhodnosti výpovede oproti výhodám spolupracujúceho svedka žiadnu odpoveď. V tomto smere vníma ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako nedostatočné a zároveň protirečiace judikatúre ústavného súdu, keď je z hľadiska práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] ako imanentnej súčasťou spravodlivého procesu potrebné posúdiť, či skôr konajúce súdy (v komplexe ich rozhodnutí) svoje relevantné závery náležite odôvodnili vo všetkých podstatných okolnostiach pre rozhodnutie (k tomu pozri IV. ÚS 546/2020).</p> <p>Je potrebné (opätovne v duchu systematiky prezentovanej v náleze ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020) zdôrazniť, že najvyšší súd sám dôkazy nehodnotí, avšak posúdi, či sa s kritickou otázkou prijateľne (udržateľne) vysporiadal súd, ktorého rozhodnutie dovolací súd preskúmava (čo si z hľadiska dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyžaduje prvotné posúdenie podľa odseku 4 tohto ustanovenia).</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vo svojom napadnutom uznesení neposkytol odpoveď na sťažovateľmi nastolenú konkrétnu otázku, ktorá bola pre</p>

	daný prípad relevantná a mohla mať vplyv na výsledok konania (Luka proti Rumunsku z 21. 7. 2009, sťažnosť č. 34197/02, bod 52) a na ktorú sa žiadala konkrétna a vyčerpávajúca odpoveď (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, bod 30). V dôsledku uvedeného tak najvyšší súd porušil sťažovateľmi označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnako tak aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	rozsudok ESEF vo veci Adamčo proti Slovenskej republike z 12. 11. 2019, číslo sťažnosti 45084/14
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	dovolanie-dovolacie dôvody trestné konanie

spisová značka	IV. ÚS 157/2022
populárny názov	Vymedzenie dovolacej otázky
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	14.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolať obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a dotknutý dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Argumentácia dovolať a konkrétou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný. Najvyšší súd nesmie vykladať splnenie podmienky prípustnosti dovolania reštriktívne tak, že k meritórnemu prieskumu ani nedôjde. Najvyšší súd totiž najskôr skúma, o akú právnu otázku má ísť, a až následne sa zaoberá tým, či od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej a o aký predpoklad prípustnosti ide.
skutkový stav a základné fakty	Rozhodnutím ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) z 5. februára 2004 (ďalej aj „rozhodnutie ministra spravodlivosti“) bol sťažovateľovi ako notárovi dočasne pozastavený výkon notárskeho úradu. Proti uvedenému rozhodnutiu sťažovateľ podal rozklad. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo") o rozklade odmietlo konať a rozhodnúť, a preto sťažovateľ podal žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia ministra spravodlivosti. Najvyšší súd uznesením z 5. septembra 2005 odložil vykonateľnosť rozhodnutia ministra spravodlivosti do rozhodnutia vo veci samej a následne uznesením z 24. marca 2006 zrušil rozsudok najvyššieho súdu č. k. 4 Sž 42/2004 z 31. marca 2005 (ktorým žalobu sťažovateľa zamietol) a konanie vo veci zastavil s tým, že po právoplatnosti rozhodnutia vec postupuje Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na rozhodnutie o rozklade sťažovateľa. Minister spravodlivosti rozhodnutím zo 7. augusta 2006 zrušil rozhodnutie ministra spravodlivosti z 5. februára 2004, ktorým bol sťažovateľovi dočasne pozastavený výkon notárskeho úradu. Žalobou z 15. februára 2010 si sťažovateľ uplatnil proti žalovanému nárok na náhradu škody. Škoda mu bola spôsobená tým, že mal rozhodnutím ministra spravodlivosti pozastavený výkon notárskeho úradu v období od 5. marca 2004

	<p>do 22. septembra 2005, teda nemohol vykonávať notársku činnosť a celkovú škodu (skutočnú škodu a ušlý zisk) vyčíslil na sumu 51 723,02 eur v zmysle znaleckého posudku. Za nezákonné rozhodnutie v žalobnom návrhu sťažovateľ označil rozhodnutie ministra spravodlivosti, ktorým mu bol dočasne pozastavený výkon notárskeho úradu.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 9. novembra 2011 žalobu sťažovateľa zamietol z dôvodu, že sťažovateľ neoznačil v žalobnom návrhu za odporcu štát, t. j. Slovenskú republiku, ale Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie. Krajský súd rozsudkom z 19. februára 2013 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovateľ proti predmetnému rozhodnutiu podal dovolanie. Najvyšší súd dal uznesením z 30. júla 2015 sťažovateľovi za pravdu a zrušil rozsudok krajského súdu z 19. februára 2013 a rozsudok okresného súdu z 9. novembra 2011 a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 540/2015-10 z 9. decembra 2015 sťažnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a Slovenskej republiky postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením z 30. júla 2015 odmietol.</p> <p>Okresný súd v poradí druhým rozsudkom zo 14. októbra 2016 žalobu sťažovateľa z 15. februára 2010 o náhradu škody zamietol z dôvodu, že sťažovateľ nepreukázal zrušenie rozhodnutia ministra spravodlivosti pre nezákonnosť. Krajský súd rozsudkom z 13. marca 2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Najvyšší súd uznesením z 27. októbra 2021 dovolanie odmietol z dôvodu, že v odôvodnení dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci absentuje uvedenie relevantnej právnej otázky zásadného právneho významu, ktorú odvolací súd riešil nesprávne, ako aj konkretizácia dovolacieho dôvodu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ je toho názoru, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces arbitrárnym rozhodnutím o odmietnutí dovolania tým, že podľa najvyššieho súdu právna otázka nebola vymedzená tak, ako požaduje § 432 CSP, v dôsledku čoho dovolanie odmietol ako neprípustné.</p> <p>Pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (pozri I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020). Pri posudzovaní vymedzenia právnej otázky ústavný súd zdôrazňuje, že „prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho 9 konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu“ (IV. ÚS 1/02).</p> <p>Ústavný súd sa nestotožňuje s postojom najvyššieho súdu, podľa ktorého povinnou obsahovou náležitosťou dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci je uvedenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) dovolacieho súdu. Ustanovenie § 421 ods. 1 CSP nemožno interpretovať a uplatňovať tak, že zakotvuje povinné obsahové náležitosti dovolania. Obligatórne náležitosti dovolania upravuje § 428 CSP, ktorý okrem iného ukladá dovolateľovi povinnosť uviesť v dovolaní dovolacie dôvody, teda „z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne“. Následne § 432 CSP vyžaduje vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 CSP (odôvodnenému nesprávnym právnym posúdením veci), aby dovolateľ uviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolateľ obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a dotknutý</p>

	<p>dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný (III. ÚS 76/2021).</p> <p>Sťažovateľ relevantné právne otázky v dovolaní vymedzil a je zrejmé, že za nesprávne vyriešené právne otázky, od ktorých podľa jeho názoru záviselo rozhodnutie vo veci samej, považuje jednak otázku posúdenia ním uplatnenej škody podľa § 4 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. (ktoré bolo súdmi nižšej inštancie ignorované), v zmysle ktorého možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku zrušené alebo zmenené, a jednak otázku možnosti posúdenia jeho nároku z titulu nesprávneho úradného postupu. V ďalších bodoch dovolania sťažovateľa možno jasne vyčítať uvedenie právneho posúdenia veci, ktoré sťažovateľ považuje za nesprávne, ako aj uvedenie toho, v čom spočíva táto nesprávnosť.</p> <p>Najvyšší súd nesmie vykladať splnenie podmienky prípustnosti dovolania reštriktívne tak, že k meritórnemu prieskumu ani nedôjde. Najvyšší súd totiž najskôr skúma, o akú právnu otázku má ísť, a až následne sa zaoberá tým, či od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej a o aký predpoklad prípustnosti ide. Najvyšší súd nie je vymedzením prípustnosti dovolania viazaný. Je vecou najvyššieho súdu, aby sám určil, pod ktorý dôvod prípustnosti môže danú právnu otázku podradiť, a skúmal prípustnosť dovolania týkajúcu sa nastolenej právnej otázky v celej šírke § 421 ods. 1 CSP, teda podľa písm. a), b) a c). Len takým postupom možno naplniť cieľ dovolania, ktorým je riešenie právnych otázok a zjednocovanie judikatúry, čo sú podstatné prvky napĺňania princípu právnej istoty ako základného princípu právneho štátu (zároveň pri predpokladanej znalosti dovolacieho súdu vlastnej ustálenej rozhodovacej praxe, jej absencie alebo rozpornosti).</p> <p>Záver najvyššieho súdu v napadnutom rozhodnutí je tak výsledkom nesprávneho právneho posúdenia procesnej otázky prípustnosti dovolania. Najvyšší súd odmietnutím dovolania porušil základné právo sťažovateľa na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>dovolanie-prípustnosť dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie rozhodnutie-odôvodnenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu arbitrárnosť</p>

spisová značka	IV. ÚS 203/2022
populárny názov	Uznanie viny a obnova konania
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.05.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2</p>

analytická právna veta	V prípade zistenia skutočností alebo dôkazov, ktoré sú spôsobilé vyvolať obnovu konania (§ 394 ods. 1 Trestného poriadku) je odsúdený oprávnený podať návrh na predmetné konanie, čo mu zákon (§ 396 ods. 3 Trestného poriadku) garantuje bez výnimky pre prípad skoršieho uznania viny. Je ústavne neudržateľné, resp. nezlučiteľné so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy toto jeho právo poprieť na základe okolnosti, že v pôvodnom konaní došlo k uznaniu viny. Ide o rozhodnutie contra legem v neprospech dotknutej osoby, a to interpretačným vytváraním obmedzenia podať návrh na obnovu konania, ktoré zákon neustanovuje.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 T 28/2019 z 12. augusta 2019 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 4 To 127/2019 z 10. októbra 2019 právoplatne uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov so skúšobnou dobou na 45 mesiacov s probačným dohľadom. Okresnému súdu bol 29. októbra 2020 doručený návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania v právoplatne skončenej trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7 T 28/2019, a to z dôvodu podstatnej zmeny výpovede jeho manželky ako poškodenej zločinom týrania blízkej a zverenej osoby oproti jej výpovedi, ktorú podala v pôvodnom trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 28/2019. Súčasťou návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania boli skutočnosti uvádzané jeho manželkou o tom, že si celé obvinenie proti nemu vymyslela s cieľom mu poškodiť pre neveru, ktorej sa dopustil a v dôsledku ktorej s inou ženou aj čakal dieťa. Okresný súd uznesením z 11. júna 2021 návrh sťažovateľa podľa § 399 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol. Krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažovateľom podanú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 Nt 51/2020-46 z 11. júna 2021.
z odôvodnenia	Osoba, ktorá uzná vinu pred súdom v konkrétnej dôkaznej situácii generovanej predsúnym (prípravným) konaním, sa vzdáva konania spojeného s dokazovaním viny v súdnom konaní, keď taký procesný účinok zákon výslovne ustanovuje (§ 257 ods. 5, 8 Trestného poriadku). V prípade následného zistenia skutočností alebo dôkazov, ktoré sú spôsobilé vyvolať obnovu konania (§ 394 ods. 1 Trestného poriadku) je odsúdený oprávnený podať návrh na predmetné konanie, čo mu zákon (§ 396 ods. 3 Trestného poriadku) garantuje bez výnimky pre prípad skoršieho uznania viny. Je ústavne neudržateľné, resp. nezlučiteľné so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy toto jeho právo poprieť na základe okolnosti, že v pôvodnom konaní došlo k uznaniu viny. Ide o rozhodnutie contra legem v neprospech dotknutej osoby, a to interpretačným vytváraním obmedzenia podať návrh na obnovu konania, ktoré zákon neustanovuje. Tým nie je založený nárok odsúdeného na pozitívne rozhodnutie o podanom návrhu. Nad rámec podstaty rozhodnutia o podanej ústavnej sťažnosti však možno dodať, že ak by konajúci súd právoplatne povolil obnovu konania vo vzťahu k výroku o vine rozsudku vyhláseného na základe prijatia vyhlásenia obžalovaného o uznání viny (s konzekvenciami podľa § 400 ods. 1 Trestného poriadku), stane sa tak v situácii predpokladanej v dvoch alternatívach jej riešenia v § 404 ods. 2 prvej vete Trestného poriadku, v ktorej stále pretrvávajú účinky pôvodného uznania viny (§ 257 ods. 8 Trestného poriadku). Tomu zodpovedá ďalší postup podľa druhej z označených alternatív, a to s využitím § 400 ods. 2 Trestného poriadku (ide o situáciu zodpovedajúcu povoleniu obnovy konania pri zrušení rozsudku vyhláseného na základe konania o dohode o vine a treste podľa § 404 ods. 2 druhej vety Trestného poriadku zároveň spojenej s doriešením otázky väzby podľa § 403 Trestného poriadku a vo vzťahu k súhrnnému trestu v kontexte § 404 ods. 3 Trestného poriadku). Tieto závery vzhľadom na skôr popísané reálie konania a obsah napadnutého uznesenia krajského súdu vyvolávajú a dostatočne odôvodňujú potrebu jeho kasácie ústavným súdom (po vyslovení porušenia základného práva na súdnu

	ochranu), ako aj vrátenie vecí krajskému súdu na ďalšie konanie v zmysle výroku tohto nálezu. Ide totiž evidentne o avizovanú zmenu výpovede poškodenej v podstatnej okolnosti pre uznanie viny oproti jej výpovedi v predošlom konaní (v nadväzujúcom aj ďalšom dôkaznom kontexte), keď nejde o dôkaz súdu skôr obsahovo známy. Viazanie pojmu „dôkaz súdu skôr neznámy“ na osobu iného než dotknutého svedka je ústavne nekonformné, avšak aj v rovine výlučne zákonného posúdenia nesporne nenáležitá a (pri správnom výkladovom postupe) neštandardná. Ako už bolo uvedené, skoršie uznanie viny obvineným zodpovedalo odlišnej dôkaznej situácii a na potrebe posúdenia podmienok na povolenie obnovy konania nič nemení (keď je pri dotknutej okolnosti pre súd v kontexte § 394 ods. 1 Trestného poriadku relevantná konfrontácia dôkazu, tu najmä svedeckej výpovede, vykonanej v konaní o povolení obnovy konania oproti dôkaznému stavu z prípravného konania).
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	trestné konanie-obnova konania v trestnom konaní

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.